IFJ/IAL JAKNA PROJEKT

Zbyněk Křivka Roman Lukáš FRVŠ 673/2007/G1 Aktualizace 4. 9. 2014

Základní informace o projektu

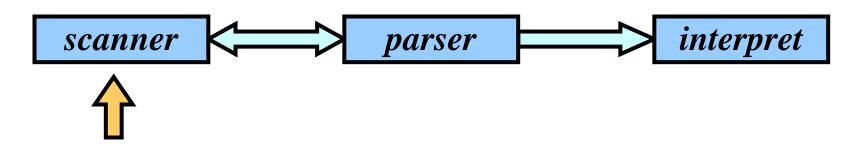
Cíle:

- porozumět základům interpretů a překladačů
- naučit se týmové spolupráci
- naučit se prezentovat svou práci a nápady
- pochopit rekurzi a volání funkcí

Samostatné úkoly na projektu:

- lexikální analyzátor
- syntaktický analyzátor (bez zpracování výrazů)
- syntaktický analyzátor pro výrazy
- interpret
- · vestavěné funkce, testování, ...

Struktura projektu

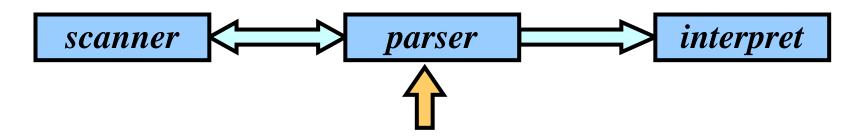

Implementace: Konečný automat

Úkol: Rozpoznat lexikální jednotky ve zdrojovém kódu a vytvořit korespondující tokeny.

Scanner musí být schopen rozpoznat a vrátit jeden token po zavolání funkce např. *get_token*.

Struktura projektu

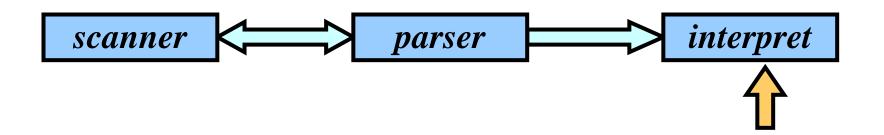

Implementace:

Konečný automat & precedenční synt. analyzátor **Úkol:** Zkontrolovat syntaxi, provést sémantické akce, vygenerovat 3-adresný kód

SA je srdcem překladače a je to nejsložitější část tohoto projektu.

Struktura projektu

Implementace:

Smyčka procházející seznamem 3-adresného kódu **Úkol:** Vykoná 3-adresný kód vygenerovaný syntaktickým analyzátorem.

Dobře si rozmyslete svoji instrukční sadu. Chytrá volba vám může ušetřit dost času při programování.

Tabulka symbolů

• Řešena pomocí hashovací tabulky, binárního vyhledávacího stromu nebo AVL stromu podle varianty zadání.

• Struktura:

• Klíčem je název identifikátoru; data nesou další informace.

Další informace:

- **Proměnná:** typ; index (= pořadí v rámci struktury)
- *Název funkce*: typy vstupních a výstupních parametrů; byla / nebyla již definována
- *Návěští*: Návěští již bylo nalezeno / na název návěští byl nalezen zatím jen skok

Doporučení: Vytvořit dvě instance TS = lokální, globální

Deklarace glob. proměnných

- Uložit to tabulky symbolů globální úrovně
- Nagenerovat do interpretu instrukce, které alokují globální datový blok pro tyto typy

Příklad:

```
var int cislo, string ret,
  double real;
```


TS globální úrovně:

Klíč: cislo Data: (Typ: i, pozice: 0)

Klíč: ret Data: (Typ: s, pozice: 1)

Klíč: real Data: (Typ: d, pozice: 2)

Nagenerované instrukce:

Alokuj globálně na poz 0 prostor pro int Alokuj globálně na poz 1 prostor pro str Alokuj globálně na poz 2 prostor pro dbl

Deklarace funkcí

- Sémantická kontrola parametrů, pokud už byla funkce definována/deklarována. Uložit do TS globální úrovně.
- Negenerovat nic

Příklad:

```
void f(int, string, double)
int g(int, int)
```


TS globální úrovně:

Klíč: f Data: (Typy: ,,visd", Definována: NE)

Klíč: g Data: (Typy: "iii", Definována: NE)

Definice funkcí: Hlavička

• Sémantická kontrola parametrů, pokud už byla funkce definována/deklarována. Uložit do TS globální úrovně. Jednotlivé parametry uložit jako proměnné do TS lokální úrovně. Nagenerovat návěští pro skok na danou funkci.

Příklad:

void f(int a; string s)

TS globální úrovně:

Klíč: f Data: (Typy: "vis", Definována: ANO)

TS lokální úrovně:

Klíč: a **Data:** (Typ: i, pozice: 0)

Klíč: s Data: (Typ: s, pozice: 1)

Nagenerované instrukce:

Návěští funkce f

Definice funkcí: Lokální proměnné

• Sémantická kontrola, jestli se název neshoduje s parametrem funkce... Jednotlivé proměnné uložit do TS lokální úrovně. Nagenerovat do interpretu instrukce, které alokují lokální datový blok pro tyto typy

Příklad:

```
void f(int a; string s)
var int c, double d;
```


Klíč: a Data: (Typ: i, pozice: 0)

Klíč: s Data: (Typ: s, pozice: 1)

Klíč: c Data: (Typ: i, pozice: 2)

Klíč: d Data: (Typ: d, pozice: 3)

Nagenerované instrukce:

Alokuj lokálně na poz 2 prostor pro int Alokuj lokálně na poz 3 prostor pro dbl

Konec jistého bloku: Sémantické akce

Konec funkce:

- Sémantické kontroly:
  - Byly všechny návěští, které obsahuje tabulka symbolů, nalezeny v těle funkce? (Nebyl na neexistující návěští vytvořen pouze skok?)
- Dále provést:
  - Vyprázdnit tabulku symbolů lokální úrovně + nagenerovat instrukce, které dealokují datový blok lokálních proměnných
- Konec programu:
- Sémantické kontroly:
  - Byly všechny deklarované funkce i definované?
  - Byla nalezena funkce main a obsahovala správné parametry?
- Dále provést:
  - Vyprázdnit tabulku symbolů globální úrovně + nagenerovat instrukce, které dealokují datový blok globálních proměnných

Generování kódu pro jednotlivé příkazy

• Poznámka: Syntaktická a sémantická analýza výrazu bude popsána dále

```
id := <výraz>;
```

- Sémantika: kontrola typů id↔výraz, kontrola deklarace id
- Nagenerování instrukce, která zkopíruje hodnotu výrazu do paměti alokované pro hodnotu proměnné id.
- POZOR! Do paměti přistupovat pomocí indexů (známe z tabulky symbolů), rozlišovat lokální a globální proměnné!

```
id: & goto id; & if <výraz> goto id;
```

- Jen pro *id:* sémantická kontrola, zda se již návěští nevyskytovalo v dané funkci.
- případná registrace návěští do tabulky symbolů
- Nagenerování ekvivalentní instrukce
- Pozor na jedinečnost názvu z hlediska globální úrovně!

Generování kódu pro jednotlivé příkazy

return <výraz>;

& return;

& Konec funkce

- · Sémantika:
- return <výraz> ↔ typ výrazu = typ návratové hodnoty funkce
- return ↔ typ výrazu = typ návratové hodnoty funkce je void
- Generování instrukcí které:
- Pro return <výraz> uloží hodnotu výrazu na dané místo v lokálních datech
- Z lokálního datového bloku typu "zásobník" zjistí, na jakou adresu se má skočit (následník instrukce, ze které byla funkce volána)
- Z lokálního datového bloku odstraní všechny proměnné, které byly pro tuto funkci použity
- Na danou instrukci skočí.

Zpracování výrazu: Syntaktická analýza

- Provádí speciální syntaktický analyzátor založený na precedenční syntaktické analýze.
- Pouhé zavolání funkce je také chápáno jako výraz

Gramatika pro generování výrazů včetně volání funkcí:

- 1. $E \rightarrow id()$
- 2. $E \rightarrow id(E)$
- $3. E \rightarrow id(L)$
- 4. $L \rightarrow L, E$
- 5. $L \rightarrow E, E$
- 6. $E \rightarrow id$
- 7. $E \rightarrow const$
- 8. $E \rightarrow (E)$
- 9. $E \rightarrow E \text{ op1 } E$ 10. $E \rightarrow E \text{ op2 } E$

Konstrukce tabulky pro výrazy:

(viz přednášky)

- Změny pro precedenční tabulku zahrnující i volání funkcí:
- Operátor "," chápán jako levě asociativní a s nejmenší prioritou
- V tabulce navíc políčko: *id* = (

Proč? ©

• • •

Sémantické akce pro jednotlivá pravidla

$E \rightarrow id$

- Sémantická akce: kontrola deklarace proměnné id
- Přiřadit atributu nonterminálu *E* index proměnné *id* a její typ

$E \rightarrow const$

• Nagenerovat novou lokální proměnnou typu, který specifikuje konstanta *const* + naplnění hodnoty: Nagenerovat odpovídající instrukce. Dále řešit jako minulý případ.

$$E_1 \rightarrow (E_2)$$

• Pouze kopie atributů mezi proměnnými

$$E_1 \rightarrow E_2 \text{ op } E_3$$

- Sémantická akce: kontrola, zda je operace povolena nad danými typy. (popř. po typové konverzi) nechť t = typ výsledku.
- Nagenerovat novou lokální proměnnou typu t a atributu nonterminálu E_1 přiřadit její index a typ. Nagenerovat instrukci provádějící danou operaci (indexy proměnných jsou známy z atributů E_2 a E_3)

Sémantické akce pro volání funkce

1. $E \rightarrow id()$ 2. $E \rightarrow id(E)$ 3. $E \rightarrow id(L)$ 4. $L \rightarrow L$, E 5. $L \rightarrow E$, E

Sémantická kontrola:

- Postupně "sbírat" typy jednotlivých parametrů. Na závěr zkontrolovat s parametry definice/deklarace funkce. Nagenerování instrukcí, které postupně na "zásobník" reprezentující lokální data vloží:
- aktuální pozici instrukce (bude potřeba při návratu z funkce)
- místo proměnnou, kam bude uložen výsledek funkce
- hodnoty jednotlivých výrazů (tedy proměnných, ve kterých je uložen vždy výsledek výrazu) do lokální datové části.

Nagenerování instrukce, která "skočí" na návěští odpovídající dané funkci

Ukázkový zdrojový kód

```
int f(int i) {
  if (i > 1) goto calc;
  return 1;
  calc:
  return i * f(i-1);
void main() {
  printstring("5! = "+int2str(f(5)));
```

ZDROJOVÝ KÓD

Scanner - příklad

```
int f(int i) {
  if (i > 1) goto calc;
  return 1;
  calc:
  return i * f(i-1);
void main() {
  printstring("5! = "+int2str(f(5)));
```

scanner

identifikátor
datový typ
klíč.slovo
literál int/flt/s
L/R_závorka
blok_zač/kone literál int/flt/str blok zač/konec operátor +/-/*... návěští ukončovač čárka přiřazení **EOF**

parser

```
identifikátor datový typ klíč.slovo literál int/flt/s L/R_závorka blok_zač/kone
ZDROJOVÝ KÓD
   int f(int i) {
                                                                   identifikátor
       if (i > 1) goto calc;
       return 1;
       calc:
                                                                  literál int/flt/str
       return i * f(i-1);
                                                                   blok zač/konec
                                                                   operátor +/-/*...
    void main() {
                                                                   návěští
      printstring("5! = "+int2str(f(5)));
                                                                   ukončovač
                                                                   čárka
                                                                    přiřazení
                                                                   EOF
                                  token datatype
                                                                        parser
       scanner
                                          int
                                          get token
```

```
identifikátor datový typ klíč.slovo literál int/flt/s L/R_závorka blok_zač/kone
ZDROJOVÝ KÓD
    int f(int i) {
                                                                    identifikátor
       if (i > 1) goto calc;
       return 1;
       calc:
                                                                   literál int/flt/str
       return i * f(i-1);
                                                                    blok zač/konec
                                                                    operátor +/-/*...
    void main() {
                                                                    návěští
                                                                    ukončovač
       printstring("5! = "+int2str(f(5)));
                                                                    čárka
                                                                    přiřazení
                                                                    EOF
                                  token identifier
                                                                         parser
       scanner
                                          "f"
                                          get token
```

```
identifikátor
datový typ
klíč.slovo
literál int/flt/str
L/R_závorka
blok_zač/konec
    int f(int i) {
ZDROJOVÝ KÓD
                                                                   identifikátor
       if (i > 1) goto calc;
       return 1;
      calc:
       return i * f(i-1);
                                                                   operátor +/-/*...
    void main() {
                                                                   návěští
                                                                   ukončovač
      printstring("5! = "+int2str(f(5)));
                                                                   čárka
                                                                   přiřazení
                                                                   EOF
                                token L_parenth
                                                                        parser
       scanner
                                        NULL
                                         get token
```

```
identifikátor datový typ klíč.slovo literál int/flt/s L/R_závorka blok_zač/kone
    int f(int i) {
ZDROJOVÝ KÓD
                                                                   identifikátor
       if (i > 1) goto calc;
       return 1;
       calc:
                                                                  literál int/flt/str
       return i * f(i-1);
                                                                   blok zač/konec
                                                                   operátor +/-/*...
    void main() {
                                                                   návěští
                                                                   ukončovač
      printstring("5! = "+int2str(f(5)));
                                                                   čárka
                                                                    přiřazení
                                                                   EOF
                                  token datatype
                                                                        parser
       scanner
                                          int
                                          get token
```

```
identifikátor
datový typ
klíč.slovo
literál int/flt/s
L/R_závorka
blok_zač/kone
ZDROJOVÝ KÓD
                                                                    identifikátor
    int f(int i) {
       if (i > 1) goto calc;
       return 1;
       calc:
                                                                  literál int/flt/str
       return i * f(i-1);
                                                                   blok zač/konec
                                                                    operátor +/-/*...
    void main() {
                                                                    návěští
       printstring("5! = "+int2str(f(5)));
                                                                    ukončovač
                                                                    čárka
                                                                    přiřazení
                                                                    EOF
                                  token identifier
                                                                        parser
       scanner
                                          "i"
                                          get token
```

```
identifikátor datový typ klíč.slovo literál int/flt/s L/R_závorka blok_zač/kone
ZDROJOVÝ KÓD
    int f(int i) {
                                                                   identifikátor
       if (i > 1) goto calc;
       return 1;
      calc:
                                                                  literál int/flt/str
       return i * f(i-1);
                                                                   blok zač/konec
                                                                   operátor +/-/*...
    void main() {
                                                                   návěští
                                                                   ukončovač
      printstring("5! = "+int2str(f(5)));
                                                                   čárka
                                                                   přiřazení
                                                                   EOF
                                     token EOF
                                                                        parser
       scanner
                                        NULL
                                          get token
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: GLOBÁLNÍ

globální tab. symb.

token datatype int

token identifier
"f"

token L_parenth.

token datatype int

token identifier
"i"

token R_parenth.

token block_begin NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: GLOBÁLNÍ

globální tab. symb.


```
token datatype int
```

token identifier
"+"

token L_parenth.

token datatype int

token identifier
"i"

token R_parenth.

token block_begin NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: GLOBÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: ...

token datatype int

token identifier
"f"

token L_parenth.
NULL

token datatype int

token identifier
"i"

token R_parenth.

token block_begin NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: GLOBÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: ... lokální tab. symb.


```
token datatype int
```

token identifier
"+"

token L_parenth.
NULL

token datatype int

token identifier
"i"

token R_parenth.

token block_begin NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: GLOBÁLNÍ

globální tob. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: .. lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int


```
token datatype int
```

token identifier
"+"

token L_parenth.

token datatype int

token identifier
"i"

token R_parenth.

token block_begin NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: .. lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int


```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce
param: ii,
další atributy: ...

lokální tab. symb.

<u>i</u> – typ: int

token block_end NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkceparam: ii,další atributy: .

lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

token block_end
NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: .. lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

token block_end NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);

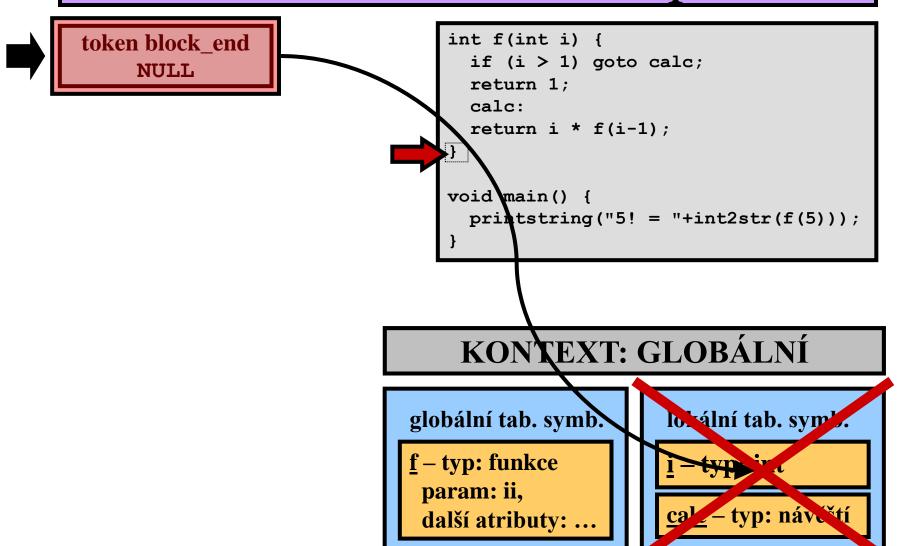
void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: GLOBÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: .. lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

Parser – příklad výrazu


```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
    return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: .. lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

Parser – příklad výrazu

token return NULL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: . lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

calc – typ: návěští

Parser – příklad výrazu

token return NULL

precedenční synt. analýza viz IFJ09 – strana 4

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: . lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

calc – typ: návěští

Parser – příklad výrazu

token return NULL

precedenční synt. analýza viz IFJ09 – strana 4

token terminator

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

KONTEXT: LOKÁLNÍ

globální tab. symb.

<u>f</u> – typ: funkce param: ii, další atributy: . lokální tab. symb.

 $\underline{\mathbf{i}} - \mathbf{typ}$: int

calc – typ: návěští

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

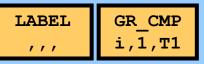
void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

Páska 3-adresného kódu

LABEL

```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
    if (i > 1) goto calc;
    return 1;
    calc:
    return i * f(i-1);
}

void main() {
    printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

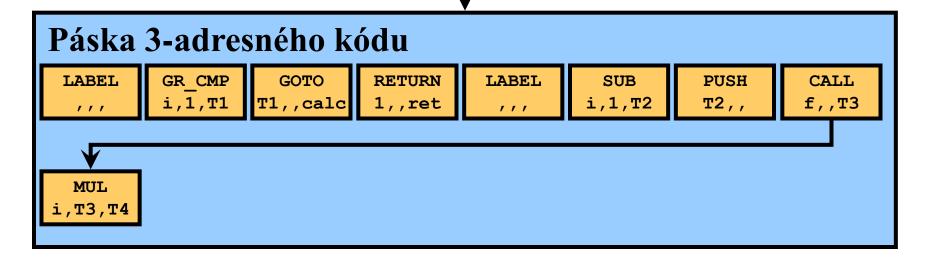
void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

Páska 3-adresného kódu

LABEL GR_CMP GOTO RETURN LABEL SUB PUSH CALL 1,,, talc 1,, ret 1,,, talc 1,, ret 1,1, T2 T2,,

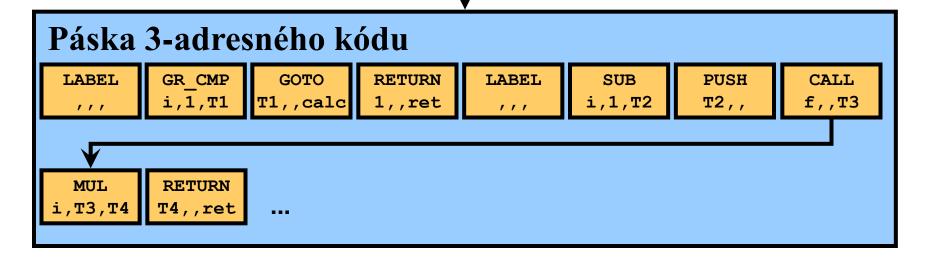
```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```



```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
    return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```


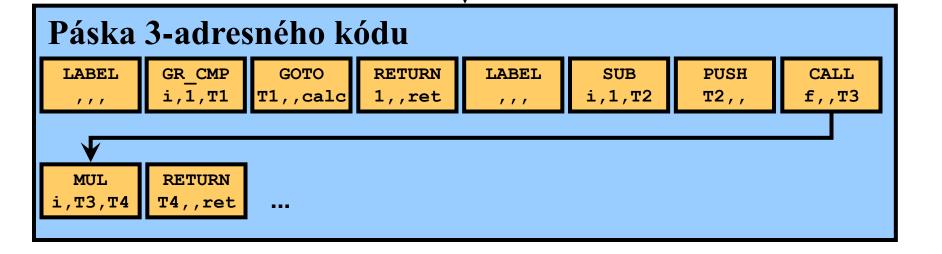
```
int f(int i) {
   if (i > 1) goto calc;
   return 1;
   calc:
   return i * f(i-1);
}

void main() {
   printstring("5! = "+int2str(f(5)));
}
```

Zaváděcí instrukce:

CALL Fmain

EXIT

Interpret – volání podprogramů

PUSH param

CALL
f,,ret_addr

- 1. Označit současný vrchol zásobníku jako vrchol zásobníku funkce a uložit předchozí vrchol zásobníku jako nadřazený datový zásobník
- 2. Vložit parametry volání funkce na zásobník
- 3. Uložit návratovou adresu instrukční pásky
- 4. Uložit adresu pro uložení návratové hodnoty do nadřazeného datového zásobníku (pokud funkce má návratovou hodnotu)
- 5. Naalokovat místo pro lokální proměnné

Interpret – volání podprogramů

PUSH param

CALL
f,,ret_addr

vykonat tělo funkce...

Interpret – volání podprogramů

PUSH param

CALL
f,,ret_addr

•••

RETURN value,,ret

- 1. Uložit návratovou hodnotu na adresu v nadřazeném datovém zásobníku
- 2. Obnovit nadřazený datový zásobník do současného vrcholu zásobníku (= uvolnit lokální proměnné)
- 3. Vrátit se na uloženou pozici v instrukční pásce